

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การบริโภคและการออมเป็นพฤติกรรมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ การบริโภคเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทางด้านอุปสงค์หรือรายจ่ายรวม (Aggregate Demand) เพราะรายจ่ายทั้งหมดของประเทศกว่าร้อยละ 50 (ตารางที่ 1.1) มาจากการใช้จ่ายเพื่อบริโภค ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากตัวเลขสัดส่วนของการบริโภคต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ อัตราการขยายตัวของค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปี 2539 คือร้อยละ 10.25 แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 อัตราการขยายตัวของค่าใช้จ่ายในการบริโภคก็ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 4.14 และลดลงเป็นอย่างมากในปี 2541 นั่นคือประชากรมีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคลดลง และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆอาจส่งผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากร การผลิต และการลงทุนได้ ดังนั้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมารัฐบาลจึงมีนโยบายเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหันมาบริโภคเพิ่มขึ้น

ตามนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 มีนโยบายด้านการเงินที่จะดำเนินการเอื้อต่อการปล่อยสินเชื่อเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจจริงเพื่อให้เกิด การขยายตัวของภาคธุรกิจ กระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ส่งเสริมการออมระยะยาวของประชาชน และสอดคล้องกับการดำเนินนโยบายการคลังและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เช่น การลดอัตราดอกเบี้ย ซึ่งทำให้ประชาชนทำการกู้เงิน ซื้อมีเงินผ่อน ได้มากขึ้น และเป็นผลให้ประชาชนมีการบริโภคเพิ่มขึ้น สำหรับในด้านการออม ถึงแม้การลดอัตราดอกเบี้ยอาจส่งผลให้ผลตอบแทนจากการออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ลดลงตามไปด้วย แต่ประชาชนก็อาจทำการออมในด้านอื่นๆแทน เช่น ซื้อมูลนิธิเพื่อการเงิน การเล่นแชร์ การให้กู้ยืมเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีการขึ้นเงินเดือนพนักงานของรัฐ ทำให้ประชาชนมีรายได้เพื่อการใช้จ่ายใช้สอยและมีเงินเหลือเพื่อทำการออมเพิ่มขึ้น เป็นต้น และเมื่อมีการบริโภคเพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดการไหลเวียนของเงิน เศรษฐกิจของประเทศจะมีการขยายตัว อันจะส่งผลให้บรรลุตามเป้าหมายคุณภาพทางเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 คือต้องการให้เศรษฐกิจขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 4 - 5 ต่อปี

ตารางที่ 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และการออมของประเทศ
พ.ศ. 2538 - 2545

ปี	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP)		ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (C)		สัดส่วนการ บริโภคต่อ รายได้ประชาชาติ	การออมของประเทศ	
	มูลค่า (พันล้านบาท)	อัตรา การขยายตัว (%)	มูลค่า (พันล้านบาท)	อัตรา การขยายตัว (%)		มูลค่า (พันล้านบาท)	อัตรา การขยายตัว (%)
2538	4,118.01	-	2,225.74	-	54.05	1,492.10	-
2539	4,508.96	8.67	2,479.83	10.25	55.00	1,580.22	5.58
2540	4,609.24	2.18	2,586.96	4.14	56.13	1,564.14	-1.03
2541	4,466.40	-3.2	2,505.31	-3.26	56.09	1,470.08	-6.40
2542	4,510.64	0.98	2,595.11	3.46	57.53	1,397.70	-5.18
2543	4,846.39	6.93	2,753.63	5.76	56.82	1,548.10	9.72
2544	5,048.77	4.01	2,925.19	5.87	57.94	1,551.10	0.19
2545	5,362.36	5.85	3,082.06	5.09	57.48	1,666.20	6.91

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548 : ออนไลน์)

สำหรับการออมก็มีบทบาทต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างการออม การลงทุนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการออมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสามารถในการลงทุนของประเทศและในการผลิต ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจ และการสะสมทุนในรูปการลงทุนใหม่ ต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายในประเทศในรูปเงินออม และเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ เป้าหมายสูงสุดของประเทศกำลังพัฒนาก็คือ การเร่งพัฒนาประเทศโดยอาศัยแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศไประยะหนึ่งแล้วรายได้ประชาชาติและการออมภายในประเทศก็จะเพิ่มขึ้นตาม มีผลทำให้การพึ่งแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมีขนาดลดลงตามไปด้วย สำหรับอัตราการขยายตัวของการออมของประเทศมีค่าเป็นลบ นั่นคือการออมไม่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเลย ตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 จนถึงปี 2542 (ตารางที่ 1.1) และเริ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.91 ในปี 2545

ประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา ถึงแม้การออมของประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 1.2) โดยในปี 2541 การออมของประเทศเท่ากับ 1,470,080 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 1,862,200 ล้านบาท ในปี 2546 แต่หากแยกพิจารณาการออมในแต่ละภาคแล้ว จะเห็นว่า การออมภาคครัวเรือนมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2541 การออมภาคครัวเรือนมี 470,300 ล้านบาท และ

ลดลงเป็น 229,600 ล้านบาท ในปี 2546 สำหรับเงินออมภาคครัวเรือนที่ลดลง เนื่องมาจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาของระบบเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1.2 การออมของประเทศไทย พ.ศ. 2541 - 2546

หน่วย : พันล้านบาท

รายการ	2541	2542	2543	2544	2545	2546 ^p
การออมของประเทศ	1,470.08	1,397.70	1,548.10	1,551.10	1,666.20	1,862.20
การออมสุทธิ	790.93	693.80	819.80	791.60	875.30	1,037.90
การออมสุทธิภาคเอกชน	581.61	499.90	597.90	512.90	461.20	564.20
ภาคครัวเรือน	470.30	409.30	347.50	252.90	183.30	229.60
ภาครัฐกิจ	111.32	90.60	250.40	260.00	277.90	334.60
การออมสุทธิภาครัฐ	209.32	193.90	221.90	278.70	414.10	473.70
ภาครัฐบาล	229.72	150.70	160.70	176.00	248.20	363.80
ภาครัฐวิสาหกิจ	-20.40	43.20	61.20	102.70	165.90	109.90
ค่าเสื่อมราคา	679.15	703.90	728.30	759.50	790.90	824.30

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง (2548 : ออนไลน์)

หมายเหตุ : p = ข้อมูลเบื้องต้น

จากการที่มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการขยายตัวการลงทุนในภาคการผลิตต่างๆ และความต้องการเงินทุนเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนการลงทุนมวลรวม (Gross Domestic Investment : GDI) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.45 ในปี 2541 มาอยู่ที่ระดับร้อยละ 25.01 ในปี 2546 ในขณะที่สัดส่วนการออมของประเทศ (Gross National Saving : GNS) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) มีแนวโน้มไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นช่องว่างระหว่างการออมกับการลงทุนจึงมีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ ช่องว่างระหว่างการออมกับการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 12.88 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2541 และลดลงเป็นร้อยละ 5.47 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2546 (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 สัดส่วนการออม การลงทุน และช่องว่างการออม – การลงทุน ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม
ในประเทศ ณ ราคาปัจจุบัน

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	2541	2542	2543	2544	2545	2546 ^p
สัดส่วนการลงทุน	20.45	20.50	22.83	24.10	23.87	25.01
สัดส่วนการออม	33.32	30.67	30.37	29.41	29.41	30.48
ช่องว่างการออม – การลงทุน	12.88	10.17	7.54	5.32	5.55	5.47

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : p = ข้อมูลเบื้องต้น

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีอัตราการออมภายในประเทศที่ไม่สอดคล้องกับอัตราการลงทุนภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องพึ่งแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ ซึ่งหากมากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ปัญหาการชำระหนี้ต่างประเทศ ปัญหาเงินเฟ้อ และอาจกระทบจนถึงขั้นเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจจนต้องลดค่าเงินบาทได้ เช่น ในปี 2527 และ 2540 เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาเงินออมของประเทศไทยให้มีเพียงพอต่อความต้องการลงทุนของประเทศจึงมีความสำคัญ อันจะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างแท้จริง

หลังจากที่รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนมาใช้ นโยบายการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 28 เมษายน 2546 โดยกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (CEO) และได้มอบหมายนโยบายหลักให้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดและกำกับดูแลภาวะเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตตามเป้าหมาย ดังนั้นจึงกำหนดให้ในแต่ละจังหวัดจัดทำข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ขึ้นด้วยตัวเอง ซึ่งข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัดเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ประชาชาติ อันเป็นบัญชีเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้ระบบบัญชีประชาชาติของประเทศ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงขนาดของรายได้ประชาชาติที่จำแนกพื้นที่ออกเป็นจังหวัด ตัวเลข ผลการจัดทำจะแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างเศรษฐกิจ และแนวโน้มการเจริญเติบโต นอกจากนี้ยังสามารถใช้วัดสถานะความมั่งคั่งของประชากร ฉะนั้นในแต่ละจังหวัดจึงมีความประสงค์ให้มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การบริโภคเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรายได้ประชาชาติ การศึกษารูปแบบการบริโภคและการออมของครัวเรือนจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากทราบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดกับพฤติกรรมการบริโภคและการออมของครัวเรือนแล้ว อาจมีประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อเพิ่มอัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อไป

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการเงินของภาคเหนือ ดังจะเห็นได้จากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ในปี 2547 มีมูลค่า 43,586 ล้านบาท (ตาราง 1.4) ซึ่งมีมูลค่ามากเป็นอันดับที่ 5 จาก 17 จังหวัดของภาคเหนือ นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่มีการค้าชายแดน เช่น ที่อำเภอแม่สายซึ่งเป็นเขตติดต่อกับประเทศพม่า และยังมีท่าเรือขึ้น - ลงสินค้าที่อำเภอเชียงแสน ซึ่งทำการขนส่งสินค้ากับประเทศจีนตอนใต้ และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้วย

ตารางที่ 1.4 ผลิตภัณฑ์จังหวัดตามราคาประจำปี จำแนกตามจังหวัดในภาคเหนือ พ.ศ. 2547^p

จังหวัด	มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) (ล้านบาท)	รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (Per capita GPP) (บาท)
เชียงใหม่	97,994	61,770
นครสวรรค์	56,800	56,336
กำแพงเพชร	56,414	71,389
ลำพูน	49,305	129,556
เชียงราย	43,586	34,287
พิษณุโลก	42,408	53,507
เพชรบูรณ์	39,932	38,609
ลำปาง	38,469	48,726
พิจิตร	24,122	49,571
สุโขทัย	23,227	39,048
ตาก	22,824	47,008
อุดรดิตถ์	21,742	47,103
แพร่	18,053	40,029
พะเยา	17,762	35,023
น่าน	16,763	35,826
อุทัยธานี	13,874	45,636
แม่ฮ่องสอน	7,964	32,863

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : p = ข้อมูลเบื้องต้น

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการพิจารณาการบริโภคและการออมโดยรวมของประเทศ ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้จะเลือกศึกษารูปแบบการบริโภคและการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย โดยพิจารณาได้จากข้อมูลการพยากรณ์ค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือน และการออมต่อครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการบริโภคและการออมในประเทศเพิ่มขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ได้มุ่งเน้นการศึกษารูปแบบการใช้จ่ายและการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อประมาณการค่าใช้จ่ายในการบริโภคและการออมของจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อประมาณการค่าใช้จ่ายในการบริโภคและการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริโภคและการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายต่างๆ ในการส่งเสริมการบริโภคและการออมภายในประเทศ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้ จะทำการหาสมการประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและเงินออมของจังหวัดเชียงราย และของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย อีกทั้งยังได้พิจารณารูปแบบการบริโภคและการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ข้อมูลปฐมภูมิล้วนรวบรวมจากการออกแบบสอบถามเพื่อทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนในจังหวัดเชียงราย โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 96% ซึ่งยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่าสัดส่วนเกิดขึ้นในระดับร้อยละ 4 ส่วนข้อมูลทุติยภูมินั้น ใช้ข้อมูลค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ปี 2537 - 2547

1.5 นิยามศัพท์

ครัวเรือนส่วนบุคคล หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบด้วยบุคคลหนึ่งคน หรือ ที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันจัดหาและใช้สิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน บุคคลที่มาอยู่รวมกันในครัวเรือนอาจจะเป็นญาติหรือไม่เป็นญาติกันก็ได้

สมาชิกของครัวเรือน คือ บุคคลซึ่งอาศัยอยู่เป็นประจำในครัวเรือน รวมทั้งคนที่เคยอยู่ในครัวเรือน แต่ได้จากไปที่อื่นชั่วคราว โดยไม่มีวัตถุประสงค์จะไปอยู่ประจำที่อื่น

ขนาดของครัวเรือน คือ จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือน คือ ผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิกอื่นในครัวเรือนโดยยกย่องให้เป็นหัวหน้า อาจจะเป็นผู้รับผิดชอบทางการเงินและสวัสดิการของครัวเรือนหรือไม่ ก็ตาม

ที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่ที่สมาชิกในครัวเรือนใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยไม่คำนึงถึงลักษณะการจัดแต่งหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยอาจจะเป็นห้องห้องเดียว บ้านหนึ่งหลัง บ้านสองหลังหรือมากกว่า ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของครัวเรือนขนาดใหญ่ ตึกแถว ห้องแถว ห้องชุด เรือ แพ เป็นต้น

ผู้ทำงานให้เกิดรายได้ คือ สมาชิกของครัวเรือนผู้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเอง ผู้ทำงานรับจ้าง และผู้ช่วยธุรกิจของครัวเรือนโดย ไม่ได้รับค่าจ้าง (ไม่รวมคนรับใช้)

ผู้รับเงินรายได้ คือ สมาชิกของครัวเรือน ซึ่งมีรายได้ที่เป็นตัวเงินจากแหล่งต่าง ๆ เช่น กำไรจากการประกอบธุรกิจ ค่าจ้างและเงินเดือน ค่าเช่า หรือเงินช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก ครัวเรือน ผู้รับเงินรายได้ อาจจะเป็นผู้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ หรือ ไม่ได้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจก็ได้ (ไม่รวมคนรับใช้)

รายได้ของครัวเรือน คือรายได้ทั้งสิ้นของสมาชิกในครัวเรือน ประกอบด้วย รายได้ประจำ ซึ่งได้แก่ ค่าจ้าง/เงินเดือน กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจการเกษตรและธุรกิจอื่น ๆ รายได้จากทรัพย์สิน เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ เงินสงเคราะห์ รวมทั้งเงินชดเชยการออกจากงาน และเงินทดแทน เงินได้รับการประกันภัยหรือประกันชีวิต เงินรางวัลสลากกินแบ่ง และรายรับอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่ จำนวนเงินที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการ ดำรงชีพ และ ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เช่น ค่าภาษี เงินบริจาค ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยจ่าย และรายจ่ายอื่นๆ ที่มีไว้เพื่อการบริโภค

หนี้สินของครัวเรือน หมายถึง เงินกู้ยืมที่ค้างชำระทั้งจากสถาบันการเงินและบุคคล และเงินค้างชำระจากการซื้อสินค้าชำระเงินผ่อน การจำหน่ายหรือจำนอง การส่งชำระตาย เป็นต้น

มูลค่าทรัพย์สินทางการเงิน หมายถึง มูลค่าของตราสารทางการเงินทั้งหมด เช่น หุ้น กรมธรรม์ประกันชีวิตตัวสัญญาใช้เงิน เงินฝากสถาบันการเงิน เงินกองทุนต่างๆ รวมถึงเงินสดในมือ แชร และเงินให้กู้ยืม

จำนวนผู้พึ่งพิง หมายถึง จำนวนผู้ที่ไม่มียาได้ ต้องเป็นภาระแก่ครอบครัวให้ความอุปการะเลี้ยงดู

การบริโภคของครัวเรือน หมายถึง การใช้สินค้าและบริการสนองความต้องการการออมของครัวเรือน หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภค

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved